

Lilla spöket Laban - spökdags

Att som Lilla spöket Laban vara mörkrädd och fasa för eventuella monster är inte lätt. Inte när man har en pappa som gärna vill att man ska vara lika skrämmande som han. Som tur är har Laban både sin bästa kompis Bus och sin lillasyster Labolina, som inte tillhör de ängsligas skara. Tillsammans hjälper de Mamma Spöke med hennes besvärande hicka, tältar i den mörka slottsskogen och rycker in som vikarier för Pappa Spöke när han är sjuk. De sex fristående berättelserna pendlar mellan det vardagligt trygga och det mer spännande, med ett tilltal och tempo anpassat för den yngsta publiken.

Rekommenderad från Förskolan

EN FILMHANDLEDNING AV
AGNETA DANIELSSON

Inger och Lasse Sandberg, som skrivit böckerna om Lilla spöket Laban, tillhör de mer produktiva bland svenska barnboksförfattare och illustratörer. Tillsammans har de skapat över 100 böcker, förutom de som de skrivit var för sig. Deras alster finns representerade på 33 språk. Bland biblioteksbesökarna tillhör de favoriterna. Med i genomsnitt drygt en miljon utlånade böcker har de i över 30 år legat tvåa i biblioteksstatistiken. Flera av deras böcker har också överförts till film. *Lilla spöket Laban - Spökdags* är den andra animerade filmen om det snälla och hjälpsamma spöket.

Första boken om Lilla spöket Laban kom 1965 och det spöke som presenterades var långt från den gängse bilden. Inte nog med att Laban är mörkrädd, han är dessutom rädd för... ja just det, spöken! Till och med Labans kompis Lillprins Bus har större fallenhet för spökerier. Pappa Spöke tycker emellanåt att det är oroande. Mamma Spöke tar det mer med ro. Lillasyster Labolina däremot är desto kaxigare. Det är inte mycket som skrämmer henne och hon tar ofta sin mer harhjärtade storebror under sitt beskydd.

Mamma hickar

Det är något som låter. Pappa Spöke tror att det är möss. Han tar en håv för att fånga dem. Han tycker inte om möss. Men det är inte de som hörs. Det är Mamma Spöke som har fått hicka. Alldeles förfärligt hickar hon. Laban, Labolina och Lillprins Bus försöker hjälpa henne att bli av med den jobbiga hickan. Alla har olika råd. De försöker skrämma henne, men det hjälper inte. Någon säger att hon ska hålla andan. Trots att hon slutar andas och blir alldeles blå gör det ingen skillnad. Hon dricker 20 glas vatten på åtta sekunder, men hickan är kvar. Fast väldigt kissnödig blir hon förstås. Inte heller hjälper det att stå på händer, äta korvsmörgås och samtidigt spela trumpet.

Pappa är inte alls inblandad i bestyren kring mammans hicka. Han har fullt sjå med att jaga möss, men de är svåra att hitta. Det enda han lyckas få i sin håv är hunden Rufus och drottningen. När han kommer tillbaka till barnen och Mamma Spöke har hon äntligen slutat hicka.

Men ändå är det någon som hickar till. Vem kan det vara? En liten förskrämd mus kikar fram. Det är den som låter. När pappa ser musen blir han jätterädd, skriker till och hoppar upp på en pall. Hick! Nu har pappa fått hicka.

Hickande möss och rädda vuxna

- Är det någon av er som har haft hicka? Vad tror ni händer i kroppen när man får hicka? Kan hicka smitta? De råd som Lilla spöket Laban, Lillprins Bus och Labolina försökte ge Mamma Spöke fungerade inte särskilt bra. Har ni några förslag på hur man kan få slut på besvärlig hicka?

- Det är ganska lätt att rimma på ordet hicka. Vilka ord kan ni komma på? Be en vuxen skriva upp dem. Tror ni att ni kan göra en rimsaga på orden? Till exempel:
Det var en gång en flicka,
som började att hicka,
om hon inget fick att osv.

- Pappa Spöke är det mest skrämmande spöket på slottet Gomorrnsol. Ändå är han rädd för små möss. Tror ni att det är vanligt att de som är stora och starka också kan vara rädda? Vad är de i så fall rädda för? Tror ni att era pappor och mammor kan vara rädda ibland? En gammal ramsa om möss kanske skulle kunna hjälpa Pappa Spöke. För en sådan mus som den i ramsan, den kan man inte vara rädd för. Men fnissigt och glatt blir det! Sitt tillsammans med en kompis och lek att ena handen är en liten mus som springer runt på kompisens kropp. På sista ordet killar du kompisens där han eller hon är som kittligast. Turas om - för nog är det härligt att bli kittlad!

Det kommer en mus
Den kryper och krallar
Den hoppar och sprallar
Den tigger om hus
Om den inte får låna hus
Så säger den piiip!

Stor och duktig

Mamma och Pappa Spöke ska på ett nattligt möte. Laban ska ta hand om Labolina. Hon vill genast ha kuddkrig. Laban vill hellre leka något stillsamt, som att lägga pussel. Labolina är duktig. Det färdiga pusslet föreställer ett monster. Labolina är för liten för monster tycker Laban, hon kan ju bli rädd. Han tar bort pusslet. Så är det dags för middag. Kakor är ingen bra mat, säger Laban. Morot är mycket nyttigare. Labolina knaprar missnöjt på en morot. Laban äter upp kakorna själv, ute i skafferiet där Labolina inte ser honom. Han hjälper henne att borsta tänderna och tvätta händerna. Labolina gömmer sig och skrämmer Laban. Han tycker inte om att bli skrämmd. Inte vill han berätta en spökhistoria heller, som hon vill. Han vill läsa en saga istället. Efter sagan vill han se på tv en stund, han som är så stor. Men på tv visar de bara en skräckfilm. Det är inte alls vad han vill se. Då är det bättre att gå och lägga sig.

Labolina sover redan. Det är mörkt och svårt att sova. Laban tycker att han hör ljud utanför. Vad kan det vara? Kanske en drake? Eller en stor tiger? Att det bara är katten som stryker förbi vet inte Laban. Han tassar över till Labolina och kryper ner i hennes säng. Var inte rädd Laban, jag är ju här, tröstar hon. Snart sover de två i samma säng. När mamma och pappa kommer hem och ser dem säger de belåtet att Laban är både stor och duktig. Men Laban, som inte alls sover som de tror, hör vad de säger. Han ser nöjd ut. Jovisst, stor och duktig, det är han verkligen.

Att våga olika

- Beskriv hur ni tycker att Labolina är. Vad tycker hon om att göra? Vad tycker hon är tråkigt? Hur är hon mot sin storebror? Beskriv hur Laban är. Vad tycker han om att göra? Vad tycker han inte om? Hur är han mot sin lillasyster? Hur tror ni han tycker det känns när Labolina vågar göra saker som han inte törs? Behöver man vara modigare bara för att man är äldre? Tror ni i så fall att vuxna alltid vågar göra allting?

Vilse i skogen

Laban och Labolina kastar frisbee till varandra. Det är roligt. Det tycker hunden Rufus också. Tre gånger fångar han frisbeen. Då tröttnar Laban och Labolina. De vill inte alls att hunden ska vara med. De vill leka för sig själva. De kastar iväg frisbeen långt långt bort, och Rufus rusar iväg efter den. Själva springer de åt andra hållet, ut i skogen. När de varit där ett tag börjar det mörkna och de vill gå hem till slottet. Men de blir osäkra på vart de ska gå. De hittar inte vägen, de har gått vilse. Hur ska de nu göra?

Det börjar bli dimmigt och kallt. Månen lyser på himlen. Laban är mörkrädd. Han är rädd för att det ska komma lejon. Labolina tröstar honom med att det inte finns några lejon i deras skog. Han längtar efter mamma. Så hör de konstiga ljud i skogen och Laban blir ännu ängsligare. Då blir Labolina arg. Ingen ska skrämma hennes storebror! Men ljuden kom från Rufus. Han har hittat dem och för honom är det lätt att också hitta hem till slottet. Bravo Rufus, utbrister Laban. Som belöning vill han ge frisbeen till honom, men det är inte den som Rufus är intresserad av. Det han vill är att leka, och det är precis det som han och Labolina och Laban sedan gör.

Två eller tre i leken?

- Varför tror ni att Laban och Labolina smet iväg från Rufus? Hur tror ni att Rufus kände sig när han blev lämnad av dem? Var det riktigt av dem? Hur ska man göra om någon vill vara med och leka, men man själv inte vill det? Måste alla få vara med och leka? Varför tycker ni så?

Pappa är sjuk

En natt är det alldeles tyst i slottet. Det hörs inga stön och inget rassel. Pappa spöke är nämligen sjuk. Han har fått rödsjuka, hela lakanet är illande rött. Laban och lillprins Bus vill gärna hjälpa till att spöka, men att spöka är sannoligen inte det lättaste. De släpar med möda den stora spökkedjan. Den är väldigt, väldigt tung. Den natten blir det inga spökerier. Nästa natt är det lika illa förutom att pappas röda färg istället blivit blå. Så fortsätter veckan. Färgen på pappas lakan förändras, men frisk och vit blir han inte. Laban och Bus gör sitt bästa för att hjälpa pappa, men så mycket till spökeri blir det inte. De lyckas faktiskt

inte skrämma en enda. På söndagen är han helt svart. Men nu är han trött på att ligga i sin säng och vara sjuk. Han vill spöka, även om han har svartsjuka. Och trots att han inte är frisk så blir det ändå ett fantastiskt spökeri. Tänk att pappa kan vara så skrämmande! Han flyger fram genom slottet, rullar tunnor genom gångarna, hoppar med kedjor och gör fruktansvärda ljud. Laban och Lillprins Bus hjälper glatt till. Kungen och drottningen skakar av skräck i sin säng. Se det var en lyckad natt!

Och pappa är nöjd över att han kan vara så hemsk. Nu känner han sig plötsligt som vanligt igen och all färg rinner liksom av honom. Snart är han lika vit och ren som spöken brukar vara. Så skönt!

Mödan att vara spöke

- Vilka sjukdomar hade Pappa Spöke? Hur många olika färger hade han på sitt lakan? Kan man ha rödsjuka? Eller svartsjuka? Är det någon som haft pricksjuka, och haft prickar över hela kroppen? Hur kändes det?

Rita hur pappa såg ut när han var sjuk. Hur många olika färger hade han? Klipp ut era spöken och klistra upp på ett stort svart papper. Vilken färg är bäst om man är spöke och vill synas bra? Vilken färg är bäst om man inte vill att någon ska se en?

- Att vara spöke verkar inte så lätt. Man måste vara stark som Pappa Spöke, men också påhittig. Vad skulle ni hitta på för spökerier om ni var spöken? Vad skulle vara ert läskigaste spökeri? Skulle ni göra hemska ljud också, som pappa gör? Hur skulle era spökljud låta?

Laban tältar

Laban och Bus ska sova i tält i slottsskogen. Det ska bli spännande. De har sovsäckar, luftmadrasser och ficklampa med. Laban har med sitt gosedjur, som är en kanin. Hunden Rufus vill också vara med. Han är glad och vild och håller på att riva tältet. Hundar får inte bo inne i tält bestämmer Laban och Bus. Han får stanna utanför.

På kvällen gör de upp en lägereld. Bus säger att de ska berätta spökhistorier, för det brukar man göra när man tältar och sitter vid en eld. Laban tycker inte om läskiga historier. Det gör Bus. Han tycker att spökhistorier ska

vara otäcka, skrämmande, fruktansvärda. Han berättar om ett monster som bor i en skog och som har vassa tänder och klor, en lång, hårig, klibbig tunga och gula ögon. Monstret äter små barn som sover i tält, säger Bus. Laban blir jätterädd, och när han ligger i sin sovsäck tänker han på monstret. Bus han sover och hör varken ugglornas hoanden eller annat. Inte heller ser han hur tältduken rör sig eller att det syns en skugga genom duken.

Laban vill inte väcka Bus som sover så gott. Han går ut ensam i mörkret, med ficklampan i handen. Då ser han att det är Rufus som är utanför tältet. Plötsligt vaknar Bus. Han har drömt om monster. Vilken tur att Laban kan trösta och lugna honom! Sedan får Rufus sova inne i tältet. Både Laban och Bus tycker att det är bra att det inte finns några monster i verkligheten. Monster finns ju bara i påhittade spökhistorier.

Den skrämmande fantasin

- En del tycker att det är roligt att bli lite skrämnda, som Bus till exempel. Men Laban tycker inte alls om det. Tycker ni om att höra läskiga historier, som spökhistorier? Vad är det i så fall som ni tycker om? Eller, vad är det som ni inte tycker om?
- Bus tycker att det är spännande att fantisera om monster. Kommer ni ihåg hur monstret som han berättade om såg ut? Rita ett riktigt otäckt monster. Vad är det mest otäcka med just ditt monster?

- Trots att Laban var rädd och trodde att det fanns monster utanför tältet, så gick han ut i mörkret ensam. Det var modigt. Skulle ni ha vågat det? Har ni också varit ute på natten med en ficklampa? Hur kändes det?

Om man tycker det är roligt att fickla, dvs. lysa med en ficklampa, kan man göra en snitslad bana med reflexer. Utomhus på förskolegården eller inomhus i nedsläckta lokaler går lika bra. Gör en bana med vanliga reflexer, sätt dem gärna på kluriga, oväntade ställen. Släck ljuset eller vänta tills eftermiddagsmörkret infinner sig. Dela upp er i grupper och se om ni hittar alla reflexer!

Dumma pappa spöke

Det vankas kalas på slottet Gomorrnsol. Pappa Spöke fyller 384 år och alla är upptagna inför festen. Pappa dammsuger och mamma sätter i ljus i tårtan. Det blir många ljus. Laban ska rita en teckning till pappa. Den ska han få i

present. Men var Laban än sitter så är han i vägen för pappa som ska städa. Pappa är irriterad. Laban blir ledsen och arg. Han tycker att pappa är dum. Han gömmer sig i en garderob och ritar en ny teckning av pappa, en riktigt ful en.

Så kommer gästerna och pappa blir uppvaktad. Han älskar att få presenter. Han ber Laban om ursäkt för att han var så dum tidigare. Då vill inte Laban ge den fula teckningen till pappa, inte nu när han är snäll igen. Men pappa blir inte alls besviken över bilden. Nej, istället blir han glad. Tänk att Laban tycker att han ser så läskig ut! Precis så stor och så skrämmande som han alltid velat vara. Pappa är väldigt, väldigt nöjd med sin present.

Stressade vuxna, ledsna barn

- Varför tror ni att Pappa Spöke tyckte att Laban var i vägen när han städade? Var han det? Hur tror ni det kändes för Laban när pappa blev irriterad? Tycker ni att vuxna får vara så mot barn? Varför tycker ni så?

- Varför blev pappa så glad för teckningen? Varför är det så viktigt för pappa att vara skrämmande? Kan ni härma hur pappa såg ut på teckningen?

- Det var inte lätt för Labans mamma att kunna räkna alla ljus i tårtan. Pappa Spöke fyllde ju hela 384 år. Kan ni räkna så långt? Hur långt kan ni räkna? Om ni skulle räkna ihop alla era år, hur många år är ni då tillsammans? Är det lika många som pappa Spöke? Om personalen också lägger till sina år, blir ni då lika gamla som pappan?

Produktionsuppgifter

Sverige 2007

Producenter: Lars Blomgren, Clas Cederholm & Jan Blomgren
Manus: Lena Ollmark, Jan Vierth & Anders Sparring baserat på karaktärerna i böckerna om Lilla Spöket Laban av Inger och Lasse Sandberg

Regi & storyboard: Lasse Persson

Animation – Lasse Persson, Hans Hägerström, Alicja Jaworski, Karin Nilsson, Ásta Sigurdardottir, Peter Jando, Magnus Hjerpe, Per Åhlin, Christine Bjerborn, David Appelquist & Lena Ingestam

Musik: Magnus Dahlberg

Röst

Berättarrösten - Maria Lundqvist

Tekniska uppgifter

Speltid: 42 minuter

Format: Vidfilm

Ljud: Dolby digital

Censur: Barn tillåten

Svensk premiär: 16 november 2007

Distribution

SandrewMetronome, Box 5612, 114 86 Stockholm Tel: 08 - 762 17 00, fax: 08-762 17 80 www.sandmet.se

Filmens hemsida: www.spoketlabanfilm.se/

Redaktion

Andreas Hoffsten, Barn & ungdom, Svenska Filminstitutet, mars 2008